

De professió, arquitecta

Roser Amadó, una de les primeres dones que es van formar a l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona durant la dècada dels seixanta del segle passat, explica la seva singular trajectòria professional en un sector molt masculinitzat.

Roser Amadó Cercós

Arran d'una conversa amb la directora d'aquesta revista, Teresa-Montserrat Sala, em vaig sentir estimulada a escriure sobre la meva trajectòria, que va iniciar-se als anys seixanta, quan érem molt poques les dones arquitectes, i que va prosseguir fins a la meva jubilació l'any 2014.

Per començar, voldria dir que el fet d'estudiar arquitectura va ser completament casual. L'any 1964 havia fet el curs comú de ciències i les noies solien estudiar farmàcia, però en el meu cas això no podia ser perquè el meu pare, que era farmacèutic, havia decidit fer «hereu» el meu germà.

Imatge de fons: projecte de B01 Arquitectes per a la transformació d'un edifici de concessionari de cotxes en les oficines de l'empresa municipal d'aigües de Terrassa.

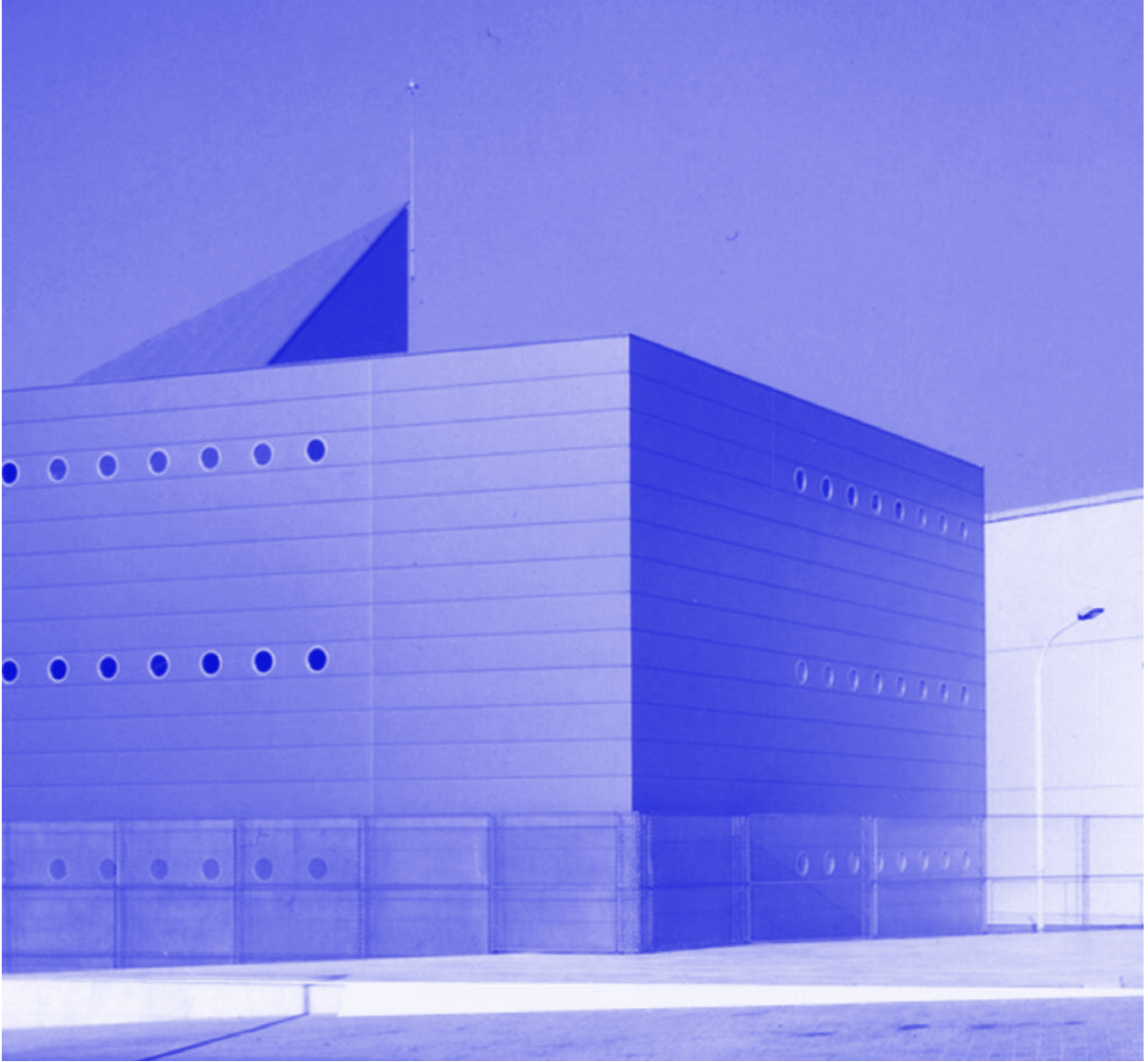
Així que, totalment despistada, vaig anar a parar a arquitectura simplement perquè dibuixava bé i era bona en matemàtiques, de manera que puc dir que la meva elecció no va ser vocacional. Vaig passar la carrera sense pena ni glòria, però hi vaig conèixer Lluís Domènech i Girbau, també estudiant d'arquitectura, i ens vam casar el 1965; això va ser fonamental per al meu futur. En acabar la carrera i amb dos fills petits, tenia ganes d'independitzar-me del Lluís, perquè ell tenia altres socis arquitectes amb el seu propi estudi. Em va sorgir l'oportunitat de dirigir la revista d'interiorisme *Nuevo Ambiente*, de l'editorial Blume, i en dos anys vaig aprendre més arquitectura que en tota la carrera.

El meu sogre ens va encarregar, a mi i al Lluís, la construcció de sis habitatges aparellats per als seus fills, que

«Vaig anar a parar a arquitectura simplement perquè dibuixava bé i era bona en matemàtiques.»

Roser Amadó.

El nou Arxiu de la Corona d'Aragó, inaugurat el 1993, és un dels projectes en què participà Roser Amadó.

no cabien a la «casa gran», al jardí de la casa modernista de la platja de Sant Pol, a Sant Feliu de Guíxols. Una de les primeres decisions que vaig prendre va ser que no ens podíem carregar el jardí romàntic, per la qual cosa vam proposar un edifici «torre», tot colonitzant l'espai posterior residual de l'hort. Vaig haver de discutir molt la radicalitat del llenguatge perquè el Lluís estava molt concentrat en el de l'escola de Barcelona, que es basava en l'expressivitat dels materials i que a mi no em convenia gens.

La mort sobtada del soci del Lluís i cunyat nostre, *Lauri Sabater*, ens va acostar de nou. Llavors, vam col·laborar en el Pla del Centre Històric de Lleida i en el desenvolupament

del projecte dels projectes centrals d'aquesta actuació. Aquí les meves idees radicals van comportar grans discussions, però vaig aconseguir imposar el meu criteri i fer la intervenció més agosarada, en tallar el pendent sota la Seu per tal d'obtenir un «solar útil». Des d'aquell moment vam treballar més de trenta anys en diferents projectes per assentar el centre històric de la ciutat.

D'altra banda, l'encàrrec de la rehabilitació de l'editorial Montaner i Simon per a la Fundació Tàpies va ser un nou *tour de force* en la nostra vida professional i vam aprendre moltes coses sobre Domènech i Montaner i la seva arquitectura.

«No vam deixar mai de presentar-nos a concursos, com a gimnàstica projectual.»

També la rehabilitació de la Casa de l'Ardiaca i del Palau del Lloctinent, a Barcelona, com a arxius, va representar un aprofundiment en les tasques de restauració d'edificis.

Els anys olímpics van significar nous reptes perquè vam intervenir en el projecte de la Vila Olímpica i en la construcció d'una de les «portes» d'oficines. Simultàniament, vam construir el nou Arxiu de la Corona d'Aragó al carrer de la Marina.

També en aquests anys vam guanyar el concurs de l'Ajuntament de Barcelona per a la nova seu de Carbuos Metàlics, que va representar una profunda reflexió sobre l'Eixample i les ordenances dels passatges, i va resultar un nou pas en el nostre llenguatge arquitectònic.

Un cas molt curiós va ser el concurs que la multinacional Montesa-Honda va plantejar per a la nova seu a Santa Perpètua de Mogoda. Ens va sorprendre guanyar-lo enfront d'equips japonesos i també va ser una proposta radical de la qual m'enorgulleixo.

Tot i els encàrrecs que anaven sorgint, no vam deixar mai de presentar-nos a concursos, com a gimnàstica projectual per als diferents temes que calia abordar. I encara que les decepcions eren dures, vam aprendre molt.

L'any 1998 vaig fer el gran esforç d'inscriure'm en un màster sobre sostenibilitat a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB). La meva percepció del malbaratament energètic en la construcció es va reafirmar durant el curs i va ser una nova descoberta. A partir d'aquest moment, les nostres obres es van veure reforçades en els camps ideològics i tecnològics de la sostenibilitat, tant en les que tenien un gran impacte territorial, com el Leitat Technological Center de Terrassa, com en les relacionades amb estructures urbanes, per exemple el concurs guanyat del Pla d'Accessibilitat de Vigo, o en les que tenien el respecte pel medi natural com a primer objectiu, en la reconstrucció de les quals intervinguérem mínimament, com en el cas de l'edifici del Semàfor, al delta del Llobregat.

L'any 2000 l'estudi va passar a anomenar-se Bo1 Amadó-Domènech, Societat Civil Professional amb la incorporació d'un nou soci. El 2010, a conseqüència de la crisi de la bombolla immobiliària del 2008 i del nostre interès en la sostenibilitat de la construcció, vam iniciar un projecte de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) que ens portà a desenvolupar un sistema de prefabricació que anomenarem DOM. L'aplicació en conjunts d'habitatges produïa dificultats serioses quant al llenguatge i intentàrem avançar presentant-nos a una sèrie de concursos per comprovar les diferents solucions que anaven sortint.

Sempre he tingut una vida familiar intensa i una gran afinitat amb el Lluís, però l'arribada dels nets a partir de l'any 2000 va ser una experiència que em va canviar la perspectiva vital. Finalment, la meua vida professional s'ha convertit en vocacional, i gaudeixo i pateixo en tots els projectes.

L'any 2014, a causa de la greu crisi econòmica, ens vam veure obligats a tancar el despatx i a jubilar-nos. Per a mi va ser un cop molt dur que em va costar molt superar.

Ara, amb la perspectiva de cinquanta anys, les dècades dels vuitanta i els noranta del segle passat tenen per a mi un interès especial, ja que, independentment de la nostra trajectòria professional, van ser els anys de l'inici de la democràcia a Espanya, on regnava una gran efervescència creadora i moltes facilitats per part de les administracions per innovar i construir. És per això que, aprofitant el temps lliure de què actualment dispo, he anat recopilant la nostra tasca professional, que penso que pot ser una aportació positiva per entendre aquell moment. La gran quantitat de material gràfic acumulat al nostre despatx em va fer pensar a ordenar-lo i exposar-lo en forma de vídeos, tot explicant els projectes des de l'experiència, amb visió retrospectiva. ●

Imatge de fons: projecte per a la factoria de la multinacional Montesa-Honda, de 1992.